คู่มือเตรียมสอบเข้าคณะนิเทศศาสตร์

MediaMinds

ติวเข้านิเทศฯ

แนะแนว • รู้เท่าทันสื่อ • TGAT • A-Level

ครบ 7 วิชา

- ข้อสอบ 360 ข้อ เฉลยละเอียด
- Mind Map 9 ผัง
- บทเรียน 63 เรื่อง

มีเวอร์ชันแอป iOS

ChatStick Team

คู่มือเตรียมสอบเข้าคณะนิเทศศาสตร์ ฉบับสมบูรณ์

MediaMinds
ติวเข้านิเทศฯ

แนะแนว · รู้เท่าทันสื่อ · TGAT · A-Level

ข้อสอบ 360 ข้อ · Mind Map 9 ผัง

10 บท · บทเรียน 63 เรื่อง · ตัวอย่างทีละขั้น 148 ตัวอย่าง
ภาพประกอบวาดใหม่ทั้งเล่ม · ใช้คู่กับแอป MediaMinds บน iOS

ChatStick Team

MediaMinds ติวเข้านิเทศฯ แนะแนว + รู้เท่าทันสื่อ + TGAT + A-Level ครบ 7 วิชา + Mind Map

แนะแนวนิเทศศาสตร์ วางแผน TCAS ติวรู้เท่าทันสื่อ TGAT และ A-Level ไทย อังกฤษ สังคม พร้อม Mind Map และข้อสอบเฉลยละเอียด

ผู้เขียน / สำนักพิมพ์: ChatStick Team

© 2026 บริษัท แชทสติ๊ค จำกัด (ChatStick Co., Ltd.) สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอก ทำซ้ำ หรือเผยแพร่ส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้โดยไม่ได้รับอนุญาต

ISBN: -

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤศจิกายน 2569

www.chatstickmarket.com

เนื้อหาพัฒนาต่อยอดจากแอปพลิเคชัน MediaMinds เตรียมสอบนิเทศฯ (iOS)

TCAS, TGAT และ A-Level เป็นระบบและการทดสอบของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ทปอ.) หนังสือเล่มนี้จัดทำโดยอิสระ ไม่มีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานผู้จัดสอบ ไม่ได้รับการรับรอง หรือเชื่อมโยงอย่างเป็นทางการกับ ทปอ. หรือมหาวิทยาลัยใด

ข้อสอบและแบบฝึกหัดทุกข้อเป็น “แนวข้อสอบ” ต้นฉบับที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อการฝึกฝน ไม่ใช่ข้อสอบจริง ข้อมูลหลักสูตรและเกณฑ์รับของมหาวิทยาลัยเป็นข้อมูลตัวอย่างเชิงโครงสร้างเพื่อการวางแผนเท่านั้น ไม่ใช่เกณฑ์ทางการ องค์ประกอบและสัดส่วนคะแนนเปลี่ยนได้ทุกปี โปรดตรวจสอบประกาศล่าสุดจาก mytcas.com และเว็บไซต์ของคณะก่อนตัดสินใจทุกครั้ง หนังสือเล่มนี้ไม่จัดอันดับมหาวิทยาลัยและไม่รับประกันผลการสอบคัดเลือก

ข้อมูลด้านกฎหมาย (เช่น ลิขสิทธิ์ ข้อมูลส่วนบุคคล การกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์) อธิบายหลักการเพื่อการเรียนรู้ ไม่ใช่คำปรึกษาทางกฎหมาย

ตัวละคร น้องนิว และ น้องเฟรม แผนภาพ และภาพประกอบในเล่มเป็นภาพต้นฉบับของแอป หรือวาดขึ้นใหม่ด้วยโค้ด (SVG/SwiftUI) จากข้อมูลในแอป ภาพโปสเตอร์ประกอบข้อสอบ 2 ภาพเป็นงานสาธารณสมบัติ และภาพตัวอย่างกฎสามส่วนใช้ตามสัญญาอนุญาต Creative Commons BY-SA 2.5 ตามรายการเครดิตในแอป

คำนำ

“เรียนนิเทศฯ ต้องเก่งพูดหรือเปล่า” “สอบเข้าใช้คะแนนอะไรบ้าง” “จบไปทำงานอะไรได้” คำถามเหล่านี้คือสิ่งที่น้อง ๆ สายสื่อถามกันบ่อยที่สุด นิเทศศาสตร์ไม่ใช่แค่การถ่ายคลิปหรือพูดเก่ง แต่คือศาสตร์ของการสื่อสารที่ต้องใช้ทั้งการคิดอย่างมีเหตุผล การใช้ภาษาให้แม่น และการรู้เท่าทันสื่อในโลกที่ข่าวจริงกับข่าวลวงแชร์เร็วพอกัน หนังสือเล่มนี้จึงตั้งใจเป็นทั้งเข็มทิศ แนะแนวและสนามซ้อมไปพร้อมกัน

“MediaMinds ติวเข้านิเทศฯ” จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียน ม.4–ม.6 ที่สนใจหรือตั้งใจสอบเข้าคณะนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ สื่อสารมวลชน หรือสาขาด้านสื่อผ่านระบบ TCAS รวมถึงผู้ที่อยากฝึกทักษะรู้เท่าทันสื่ออย่างเป็นระบบ ภายในเล่มมี 4 ภาค 10 บท เริ่มจาก 6 สายวิชาของนิเทศศาสตร์ อาชีพด้านสื่อ 12 อาชีพ ระบบ TCAS/TGAT และข้อมูลคณะ แล้วติวครบ 7 วิชาตามแอป ทั้งรู้เท่าทันสื่อ TGAT1–3 และ A-Level ไทย อังกฤษ สังคม มีบทเรียน 63 เรื่อง ตัวอย่างแก้โจทย์ทีละขั้น 148 ตัวอย่าง Mind Map 9 ผัง แบบฝึกหัดท้ายบท 290 ข้อ และข้อสอบเสมือนจริงอีก 70 ข้อ พร้อมเฉลยอธิบายทุกข้อ

หนังสือเล่มนี้พัฒนาต่อยอดจากแอปพลิเคชัน MediaMinds เตรียมสอบนิเทศฯ บน iOS ทีมงานตรวจทานข้อสอบทั้ง 360 ข้อ ปรับปรุง 257 ข้อ ทั้งแก้เนื้อหาที่คลาดเคลื่อน ปรับตัวเลือกที่ “เดาง่าย” ให้มีน้ำหนักใกล้เคียงกัน เขียนคำอธิบายให้ชัด และสลับตำแหน่งคำตอบให้กระจายสม่ำเสมอ ภาพประกอบทั้งหมดวาดขึ้นใหม่ด้วยโค้ดให้คมชัดและเข้ากับธีมของแอป โดยมี น้องนิว และ น้องเฟรม เป็นเพื่อนร่วมทางตลอดเล่ม ใช้หนังสือเพื่อเห็นภาพรวมและเข้าใจหลัก แล้วใช้แอปฝึกซ้ำและวางแผนได้ทุกวัน

สุดท้ายนี้ อยากให้จำไว้ว่าคนสื่อที่ดีไม่จำเป็นต้องเริ่มจากการเก่งที่สุด แต่เริ่มจากความอยากเล่าเรื่องที่จริงและมีความหมาย และความกล้าถามเสมอว่า “ข้อมูลนี้มาจากไหน” ขอเป็นกำลังใจให้น้อง ๆ ทุกคนเดินไปถึงคณะในฝัน และเติบโตเป็นคนที่ใช้พลังของการสื่อสารทำให้สังคมดีขึ้น

ด้วยความปรารถนาดี
ChatStick Team
พฤศจิกายน 2569

สารบัญ

ส่วนนำ

เพื่อนร่วมทางของเรา: น้องนิว และ น้องเฟรม 6
วิธีใช้หนังสือเล่มนี้ 7
หนังสือเล่มนี้มีเวอร์ชันแอปพลิเคชัน 9
ภาพรวมการเตรียมสอบ (Mind Map) 10

เนื้อหา 4 ภาค + ข้อสอบเสมือนจริง

ภาคที่ 1 รู้จักนิเทศฯ และเส้นทาง TCAS 11
บทที่ 1 รู้จักนิเทศศาสตร์ 6 สายและเส้นทางอาชีพ 13
บทที่ 2 ระบบ TCAS, TGAT และข้อมูล 5 คณะ 25
บทที่ 3 พอร์ตโฟลิโอ จริยธรรมสื่อ และแผนเตรียมตัว 31
ภาคที่ 2 รู้เท่าทันสื่อ ทักษะหัวใจของเด็กนิเทศฯ 35
บทที่ 4 รู้เท่าทันสื่อ คิดก่อนเชื่อและแชร์ 9 บทเรียน · 35 ข้อ 36
ภาคที่ 3 TGAT ความถนัดทั่วไป 68
บทที่ 5 การสื่อสารภาษาอังกฤษ (TGAT1) 9 บทเรียน · 45 ข้อ 69
บทที่ 6 TGAT2 การคิดอย่างมีเหตุผล 9 บทเรียน · 60 ข้อ 98
บทที่ 7 สมรรถนะการทำงานแห่งอนาคต 9 บทเรียน · 35 ข้อ 124
ภาคที่ 4 A-Level ไทย อังกฤษ สังคม 152
บทที่ 8 ภาษาไทย: อ่านให้ขาด ใช้ให้เป๊ะ 9 บทเรียน · 45 ข้อ 153
บทที่ 9 A-Level ภาษาอังกฤษสำหรับสายนิเทศฯ 9 บทเรียน · 35 ข้อ 178
บทที่ 10 สังคมศึกษาสำหรับนักนิเทศฯ 9 บทเรียน · 35 ข้อ 204
ข้อสอบเสมือนจริง 230
ซ้อมใหญ่ ข้อสอบเสมือนจริง 70 ข้อ · 70 นาที 230

ส่วนท้ายเล่ม

เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท (290 ข้อ) 241
เฉลยข้อสอบเสมือนจริง (70 ข้อ) 282
ตารางบันทึกคะแนน 292
ดัชนีหัวข้อ (136 หัวข้อ) 293
บทส่งท้าย 296
เกี่ยวกับผู้เขียน 297
จากใจผู้เขียน 298
แนะนำแอปและผลงานอื่นของ ChatStick 299
เรียนต่อในแอป LearnSpace (iOS · Android) 300
หนังสือแนะนำจาก ChatStick 302

เพื่อนร่วมทางของเรา

ชื่อของสองคนนี้มาจาก **News** (ข่าว) และ **Frame** (กรอบภาพ) — สองหัวใจของงานนิเทศศาสตร์ คือความจริงที่ตรวจสอบได้ และการเล่าเรื่องให้คนเห็นภาพ

น้องนิว News

นักข่าวตัวน้อย ชอบถือไมค์สัมภาษณ์และตรวจข้อเท็จจริงก่อนเชื่อ จะคอยเตือนว่า “ข่าวนี้มาจากไหน มีหลักฐานอะไร” และพาฝึกโจทย์ทีละขั้นอย่างใจเย็น

“ก่อนเชื่อหรือแชร์ ถามก่อนว่าข่าวนี้มาจากไหน”

น้องเฟรม Frame

สายครีเอทีฟ ชอบถ่ายภาพ อัดเสียง และวาดสตอรีบอร์ด มองทุกเรื่องเป็น “เฟรม” ที่เล่าเรื่องได้ จะคอยชวนคิดว่า “ภาพนี้ คำนี้ ทำให้คนรู้สึกอย่างไร” และสรุปให้เห็นภาพ

“ทุกภาพเล่าเรื่องได้ ขอแค่เราเลือกเฟรมอย่างรับผิดชอบ”

ทั้งสองคนจะโผล่มาตามหน้าต่าง ๆ ของเล่ม ทั้งชวนคุยก่อนเริ่มภาค ให้กำลังใจ และเตือนจุดที่มักพลาด ส่วนอุปกรณ์สายสื่ออย่างกล้อง ไมค์ หรือสตอรีบอร์ด คือสัญลักษณ์ประจำบทและส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ

จำง่าย

ตรวจสอบ

บทเรียน

วางแผน

ข้อสอบ

แนะแนว

วิธีใช้หนังสือเล่มนี้

แผนที่แนะนำคือ อ่านวันละ 1–2 บทเรียน (ประมาณ 40–60 นาที) แล้วทำแบบฝึกหัดตอนที่ตรงกันทันที ทั้งเล่มมี 7 บทวิชา และ 63 บทเรียน จะจบรอบแรกในราว 6 สัปดาห์ตามแผนในบทที่ 3 จากนั้นทำข้อสอบเสมือนจริงแบบจับเวลา แล้วใช้ช่วงสุดท้ายทบทวน Mind Map จุดที่มักพลาด และข้อที่เคยตอบผิด ถ้าเวลาน้อย ให้เริ่มจากข้อสอบเสมือนจริงก่อน แล้วอ่านเฉพาะบทที่พลาด

เส้นทางของหนังสือ 4 ภาค

ส่วนประกอบของหนังสือ

- **ภาคที่ 1 รู้จักนิเทศฯ และเส้นทาง TCAS** 6 สายวิชา อาชีพ 12 เส้นทาง แบบสำรวจความสนใจ TCAS/TGAT ข้อมูล 5 คณะ พอร์ตและแผนเตรียมตัว
- **ภาคที่ 2 รู้เท่าทันสื่อ** ทักษะเฉพาะของเด็กนิเทศฯ 9 บทเรียน
- **ภาคที่ 3 TGAT** TGAT1 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร · TGAT2 การคิดอย่างมีเหตุผล · TGAT3 สมรรถนะการทำงาน
- **ภาคที่ 4 A-Level** ภาษาไทย · ภาษาอังกฤษ · สังคมศึกษา
- **ข้อสอบเสมือนจริง** 70 ข้อ คละ 7 วิชา ไม่ซ้ำกับแบบฝึกหัดท้ายบท
- **ส่วนท้ายเล่ม** เฉลยละเอียดทุกข้อ ตารางบันทึกคะแนน ดัชนีหัวข้อ และหน้าแนะนำแอป/หนังสือ

สัญลักษณ์และกล่องข้อความ

📌 **ประเด็นสำคัญ** สาระหลักของบทเรียน

📝 **ตัวอย่าง** แก้โจทย์ทีละขั้น

⚠️ **จุดที่มักพลาด** กับดักที่คนพลาดบ่อย

💡 **จำง่าย** เทคนิคช่วยจำ

🎬 **ใช้จริงในงานสื่อ** เชื่อมกับงานจริง

✅ **สรุปท้ายบท** ทวนก่อนทำแบบฝึกหัด

🧠 **Mind Map** ภาพรวมของบทในหน้าเดียว

📱 **ฝึกต่อในแอป** เรื่องเดียวกันในแอป

ตัวอย่างการอ่านเฉลย

12. ตอบ ค. คำตอบที่ถูก

1. ขั้นที่ 1 จับประเด็นว่าโจทย์ถามหลักอะไร
2. ขั้นที่ 2 ยกหลักหรือนิยามที่เกี่ยวข้อง
3. ขั้นที่ 3 เทียบกับสถานการณ์ แล้วตัดตัวลวง

⚠ จุดที่มักพลาด: ความเข้าใจผิดที่พบบ่อยของข้อนี้

ลำดับการอ่านที่แนะนำ

1. ดู Mind Map ภาพรวม แล้วอ่านภาคที่ 1 ให้เข้าใจเส้นทางก่อนวางแผน
2. แต่ละบท: Mind Map ของบท → บทเรียน (ประเด็นสำคัญ เนื้อหาเชิงลึก ตัวอย่างทีละขั้น จุดที่มักพลาด) → สรุปท้ายบท
3. ทำแบบฝึกหัดท้ายบทโดยไม่เปิดดูเนื้อหา แบบฝึกหัดแบ่งตอนตรงกับบทเรียน แล้วตรวจกับเฉลยท้ายเล่ม อ่านคำอธิบายทุกข้อที่ผิด
4. ทำข้อสอบเสมือนจริงแบบจับเวลา บันทึกคะแนนลงตาราง แล้วทบทวนวิชาที่คะแนนน้อย
5. ฝึกซ้ำในแอป MediaMinds ทุกวัน และใช้ดัชนีหัวข้อท้ายเล่มกลับไปหาบทเรียนที่ต้องทบทวน

หนังสือเล่มนี้มีเวอร์ชันแอปพลิเคชัน

MediaMinds เตรียมสอบนิเทศฯ

ติว TGAT + รู้เท่าทันสื่อ เตรียมสอบนิเทศฯ ในแอปเดียว

ดาวน์โหลดฟรีบน App Store สำหรับ iPhone และ iPad

สแกน QR Code หรือเปิดลิงก์

https://apps.apple.com/app/id6798172273

หรือค้นหาคำว่า “MediaMinds” ใน App Store

ในแอปมีอะไรบ้าง

- แนวข้อสอบต้นฉบับ 360+ ข้อ แยก 7 วิชา (TGAT1–3 · A-Level ไทย อังกฤษ สังคม · รู้เท่าทันสื่อ) พร้อมเฉลยอธิบายทีละขั้น
- บทเรียนสรุป 63 บท ทั้งระดับพื้นฐานและเชิงลึก มีตัวอย่างแก้โจทย์ทีละขั้นและจุดที่มักพลาด
- ข้อสอบวัดระดับก่อนเริ่ม และข้อสอบจำลองแบบจับเวลา พร้อมสรุปผลแยกวิชา
- สำรวจ 6 สายของนิเทศศาสตร์ อาชีพด้านสื่อ และข้อมูลหลักสูตรตัวอย่าง พร้อมคำเตือนให้ตรวจประกาศล่าสุด
- เครื่องมือฝึกเล่าเรื่องด้วยสตอรีบอร์ด และแผนพอร์ตโฟลิโอสำหรับรอบ Portfolio
- ปฏิทินวางแผนอ่านหนังสือ นับถอยหลังวันสอบ และสถิติความคืบหน้ารายวิชา

💡 **เคล็ดลับ** บทในเล่มนี้เรียงตามวิชาและบทเรียนในแอป อ่านบทในหนังสือให้เห็นภาพรวมแล้วเปิดชุดฝึกวิชาเดียวกันในแอปเพื่อฝึกซ้ำ ใช้ปฏิทินในแอปจัดตารางอ่าน และทำข้อสอบจำลองแบบจับเวลาเป็นระยะ

ภาพรวมการเตรียมสอบเข้านิเทศฯ

ก่อนลงรายละเอียด ลองดูภาพรวมการเตรียมตัวสอบเข้าคณะนิเทศศาสตร์ในหน้าเดียว Mind Map นี้รวมทุกภาคและทุกวิชาที่เล่มนี้ครอบคลุม ใช้เป็นแผนที่ติดตามว่าอ่านถึงไหนแล้ว และวิชาไหนยังต้องทบทวนเพิ่ม (วิชาและสัดส่วนคะแนนของแต่ละคณะเปลี่ยนได้ทุกปี โปรดตรวจประกาศล่าสุด)

Mind Map: เตรียมสอบเข้านิเทศฯ ในหน้าเดียว

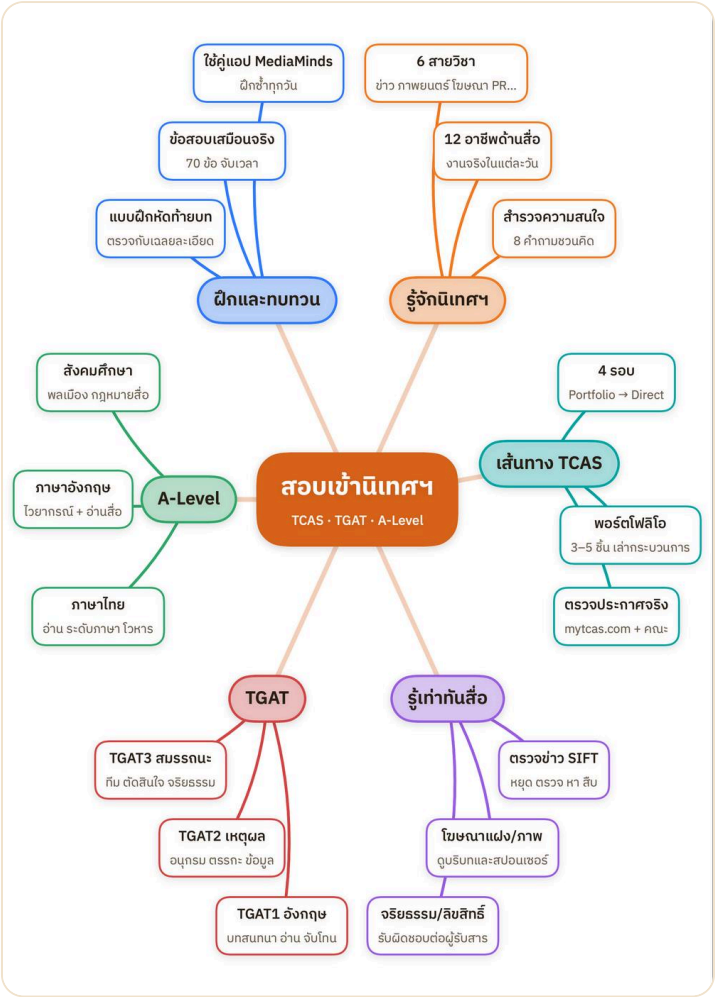

Mind Map เตรียมสอบเข้านิเทศฯ ในหน้าเดียว — สรุปจากเนื้อหาในแอป MediaMinds

บทที่ 1 · ภาคที่ 1

รู้จักนิเทศศาสตร์ 6 สายและเส้นทางอาชีพ

Inside Communication Arts

ตรงกับแท็บ “สำรวจ” ในแอป: 6 สายวิชา อาชีพด้านสื่อ และแบบสำรวจความสนใจ

เป้าหมายของบทนี้

- อธิบายลักษณะงานของนิเทศศาสตร์ทั้ง 6 สายได้
- รู้จักอาชีพด้านสื่อ 12 อาชีพ ทั้งงานในแต่ละวันและทักษะที่ต้องใช้
- สำรวจความสนใจของตัวเองเพื่อเลือกสายที่ใช่

1.1 นิเทศศาสตร์ 6 สาย

ภาพที่ 1.1 นิเทศศาสตร์ 6 สายวิชา (จากข้อมูลในแอป)

วารสารศาสตร์และข่าว

เล่าความจริงให้สังคมเข้าใจ

รายงานข่าว ตรวจสอบข้อเท็จจริง สัมภาษณ์แหล่งข่าว และเรียบเรียงเรื่องราวที่ถูกต้อง รอบด้าน ทันเหตุการณ์

หนึ่งวันในการทำงาน

- ติดตามประเด็นและตรวจสอบแหล่งข้อมูลหลายทาง
- สัมภาษณ์และจดบันทึกอย่างเป็นกลาง
- เขียนข่าว/บทความและตรวจข้อเท็จจริงก่อนเผยแพร่

ทักษะหลัก

จับประเด็น · ตรวจสอบข้อเท็จจริง · เขียนกระชับ · จริยธรรมสื่อ

อาชีพตัวอย่าง

นักข่าว · ผู้สื่อข่าวภาคสนาม · บรรณาธิการ · Fact-checker

วิชาที่ควรเน้น ภาษาไทย · รู้เท่าทันสื่อ · สังคมศึกษา · 💡 **รู้หรือไม่** ข่าวชิ้นเดียวมักผ่านการตรวจข้อเท็จจริงหลายชั้นก่อนถึงผู้อ่าน

วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

เล่าเรื่องด้วยภาพและเสียง

วางแผนการผลิต เขียนบท กำกับ ถ่ายทำ และตัดต่อรายการ/ภาพยนตร์ ให้สื่อสารอารมณ์และสารได้ตรงกลุ่มเป้าหมาย

หนึ่งวันในการทำงาน

- แตกบทเป็นสตอรี่บอร์ดและคิวถ่ายทำ
- คุมกองถ่าย จัดแสง มุมกล้อง เสียง
- ตัดต่อ ใส่กราฟิกและดนตรีประกอบ

ทักษะหลัก

เล่าเรื่อง · วางองค์ประกอบภาพ · ทำงานเป็นทีม · ตัดต่อ

อาชีพตัวอย่าง

ผู้กำกับ · ตากล้อง · นักตัดต่อ · โปรดิวเซอร์รายการ

วิชาที่ควรเน้น รู้เท่าทันสื่อ · การคิดอย่างมีเหตุผล · ภาษาไทย · 💡 **รู้หรือไม่** ฉากสั้นไม่กี่วินาทีในหนังอาจใช้เวลาถ่ายทำทั้งวัน

บทที่ 4 · ภาคที่ 2

รู้เท่าทันสื่อ คิดก่อนเชื่อและแชร์

รู้เท่าทันสื่อ

ทักษะเฉพาะนิเทศฯ · ตรงกับวิชา “รู้เท่าทันสื่อ” ในแอป (9 บทเรียน) · แบบฝึกหัด 35 ข้อ (+ ในข้อสอบเสมือนจริง 10 ข้อ)

เป้าหมายของบทนี้

- ตรวจสอบข่าว ภาพ และข้ออ้างด้วยแนวทาง SIFT และการค้นภาพย้อนกลับ
- ประเมินแหล่งข้อมูลด้วยเกณฑ์ CRAAP และแยกแหล่งปฐมภูมิกับทุติยภูมิได้
- วิเคราะห์โฆษณาแฝง เทคนิคโฆษณาชวนเชื่อ framing และสถิติหรือกราฟที่บิดเบือน
- ประยุกต์หลักลิขสิทธิ์ ความเป็นส่วนตัว และจริยธรรมสื่อในการผลิตและแชร์เนื้อหา

คนที่อยากเรียนนิเทศฯ ไม่ได้เป็นแค่ผู้รับสาร แต่กำลังจะเป็นผู้ผลิตสื่อที่มีผลต่อความคิดของคนจำนวนมาก ทักษะรู้เท่าทันสื่อจึงเป็นพื้นฐานของทุกสาขา ตั้งแต่ข่าว โฆษณา ไปจนถึงภาพยนตร์และคอนเทนต์ออนไลน์ บทนี้จะพาน้อง ๆ ฝึกตรวจข่าวและภาพ ประเมินแหล่งข้อมูล แยกโฆษณาแฝง เข้าใจอัลกอริทึม ลิขสิทธิ์ ความเป็นส่วนตัว จริยธรรมสื่อ และการเล่าเรื่อง ข้อสอบแนวนี้ไม่ได้วัดการท่องจำ แต่วัดว่าเราเลือกวิธีคิดที่มีหลักฐานได้หรือไม่ เมื่ออ่านจบ น้อง ๆ จะมีกรอบคิดที่ใช้ได้ทั้งในห้องสอบและในชีวิตจริงทุกวัน

บทเรียนในบทนี้	ระดับ	ข้อ
4.1 ตรวจสอบข่าวก่อนเชื่อและก่อนแชร์	พื้นฐาน	3
4.2 รู้จักแหล่งข้อมูล: ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และความน่าเชื่อถือ	พื้นฐาน	3
4.3 โฆษณาแฝง native ad และการเปิดเผยสปอนเซอร์	พื้นฐาน	3
4.4 ตรวจสอบภาพ: ภาพเก่าใช้ผิดบริบท ตัดต่อ และ deepfake	พื้นฐาน	8
4.5 อัลกอริทึม filter bubble และอคติยืนยันความเชื่อ	พื้นฐาน	3
4.6 ลิขสิทธิ์ การใช้ที่เป็นธรรม Creative Commons และการให้เครดิต	เชิงลึก	3
4.7 จริยธรรมสื่อ: ความถูกต้อง ความเป็นกลาง และการคุ้มครองผู้เสียหาย	เชิงลึก	3
4.8 ความเป็นส่วนตัว ข้อมูลส่วนบุคคล และรอยเท้าดิจิทัล	เชิงลึก	2
4.9 การเล่าเรื่อง: องค์ประกอบสาร framing และการเล่าด้วยภาพ	เชิงลึก	7

4.0 Mind Map: แผนที่ความคิด: รู้เท่าทันสื่อ

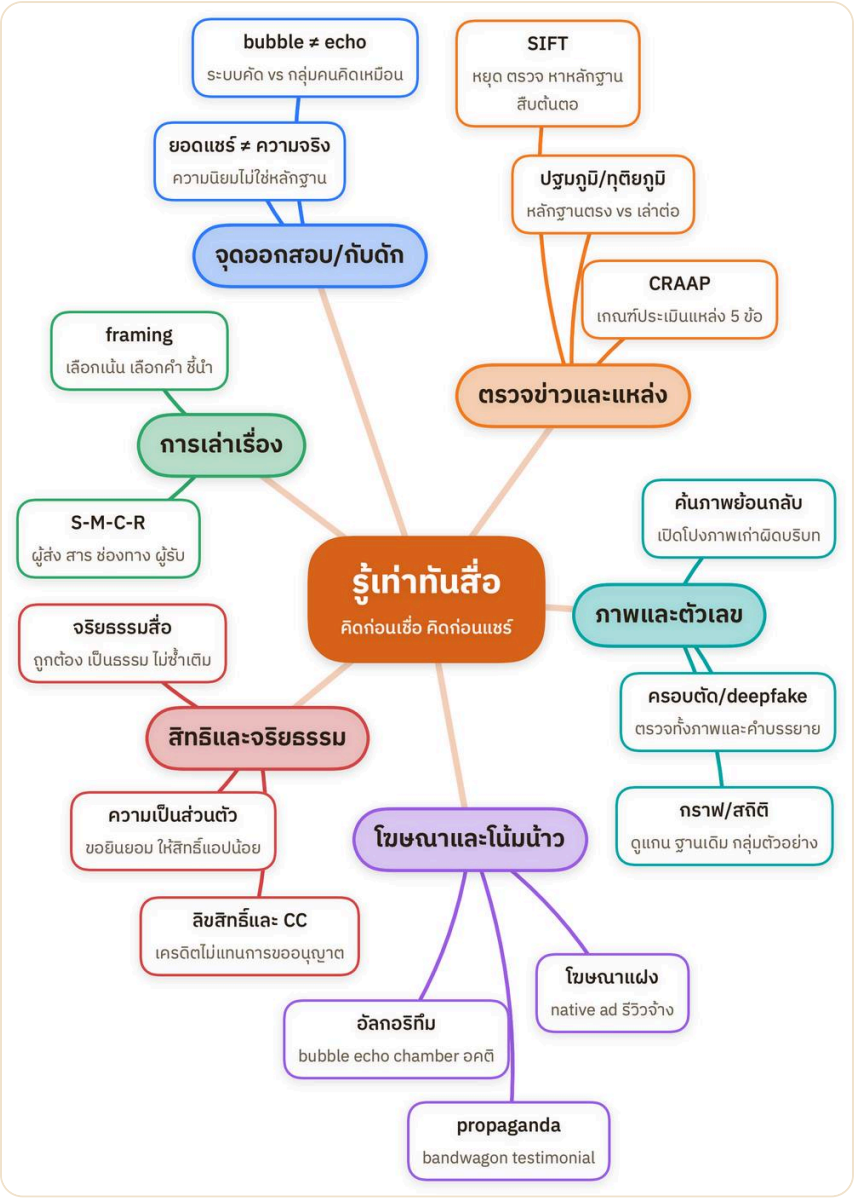

Mind Map แผนที่ความคิด: รู้เท่าทันสื่อ — สรุปจากเนื้อหาในแอป MediaMinds

บทเรียน 9 เรื่อง

4.1 ตรวจสอบข่าวก่อนเชื่อและก่อนแชร์

พื้นฐาน · ~9 นาที

ก่อนจะเชื่อหรือส่งต่อข่าวใด ให้หยุดคิดสักครู่แล้วตรวจสอบอย่างเป็นระบบ บทเรียนนี้สอนวิธี หยุด-ตรวจแหล่ง-หาหลักฐาน-สืบต้นตอ (แนวทาง SIFT) ที่ใช้ได้จริงในไม่กี่นาที เพื่อแยกข่าวจริงจากข่าวลวง (fake news) และข้อมูลบิดเบือน

ประเด็นสำคัญ

- ข่าวที่เร้าอารมณ์รุนแรงมักออกแบบมาให้เราแชร์ก่อนคิด
- SIFT: Stop หยุด, Investigate ตรวจแหล่ง, Find หาหลักฐานอื่น, Trace สืบต้นตอ
- ยิ่งข่าวทำให้โกรธหรือกลัวมาก ยิ่งต้องตรวจสอบมากขึ้น
- ตรวจ วันที่ ผู้เขียน และสำนักข่าว ก่อนตัดสินความน่าเชื่อถือ
- ถ้ายังไม่แน่ใจ อย่าเพิ่งแชร์

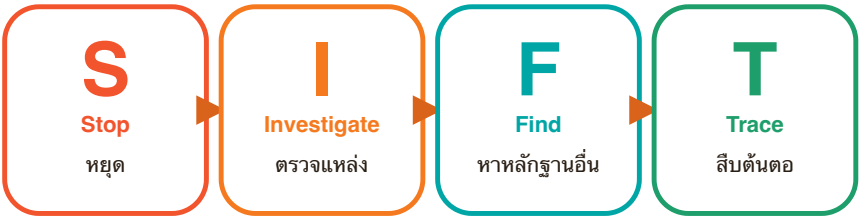

ภาพที่ 4.1 SIFT 4 ขั้น ตรวจข่าวก่อนเชื่อและก่อนแชร์

หยุดแล้วอ่านให้จบก่อน (Stop)

อารมณ์คือประตูของข่าวลวง ข่าวปลอมจำนวนมากออกแบบพาดหัวให้เร้าอารมณ์เพื่อกระตุ้นให้คนแชร์ทันทีโดยไม่อ่านเนื้อหา ขั้นแรกจึงต้องหยุดสังเกตปฏิกิริยาของตัวเองก่อนว่ากำลังโกรธ กลัว หรือดีใจจนอยากส่งต่อหรือไม่ แล้วอ่านเนื้อหาทั้งหมด ไม่ใช่แค่พาดหัว เพราะหลายครั้งพาดหัวกับเนื้อในไม่ตรงกัน (clickbait)

- ถามตัวเอง: ข่าวนี้ทำให้ฉันรู้สึกอะไร และใครได้ประโยชน์ถ้าฉันแชร์
- อ่านให้จบก่อนตัดสิน อย่าเชื่อจากพาดหัวอย่างเดียว
- ระวังคำเกินจริง เช่น ด่วนที่สุด, ทุกคนต้องรู้, ห้ามพลาด

ตรวจแหล่งและหาหลักฐานอื่น (Investigate + Find)

ประเมินว่าใครเป็นคนพูดและเขารู้เรื่องนี้จริงหรือไม่ ดูว่าสำนักข่าวมีตัวตนและประวัติน่าเชื่อถือหรือไม่ ผู้เขียนเป็นใคร มีความเชี่ยวชาญด้านนั้นไหม จากนั้นเปิดหน้าต่างใหม่ค้นหาว่าสำนักข่าวหลักเจ้าอื่นรายงานเรื่องเดียวกันหรือเปล่า ถ้ามีเพียงเพจเดียวที่พูดเรื่องใหญ่มาก นั่นคือ

สัญญาณอันตราย เทคนิคนี้เรียกว่า lateral reading คือออกไปอ่านข้างนอกแทนที่จะเชื่อสิ่งที่หน้าเดียวบอก

- ค้นชื่อสำนักข่าว + คำว่า น่าเชื่อถือ หรือ ข่าวปลอม ดูว่าเคยถูกจับผิดไหม
- เทียบกับสำนักข่าวหลักอย่างน้อย 2 แหล่งที่เป็นอิสระจากกัน
- ใช้เว็บตรวจสอบข้อเท็จจริง เช่น ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม หรือ Cofact

สืบต้นตอกลับไปที่ต้นทาง (Trace)

ข้อมูลที่ถูกแชร์ต่อ ๆ กันมักถูกตัดตอนหรือบิดความหมาย ให้สืบกลับไปหาต้นทางจริง เช่น งานวิจัย เอกสารราชการ คลิปต้นฉบับ หรือคำแถลงเต็ม เพื่อดูว่าบริบทเดิมเป็นอย่างไร คำพูดที่ยกมาถูกตัดจนเปลี่ยนความหมายหรือไม่ และตัวเลขหรือภาพประกอบมาจากเหตุการณ์ที่อ้างจริงหรือเปล่า

- ตามลิงก์ต้นทางไปให้ถึงเอกสารหรือคลิปจริง อย่าหยุดที่โพสต์สรุป
- ระวังคำพูดที่ถูกตัดบริบท (quote out of context)
- ถ้าไม่มีต้นทางให้ตามเลย ความน่าเชื่อถือลดลงทันที

ภาพที่ 4.2 ข่าวน่าเชื่อถือ vs ข่าวเร้าอารมณ์ — เทียบลักษณะข่าวที่ระบุแหล่งที่มา กับข่าวที่พาดหัวเร้าอารมณ์และไม่มีที่มา

📝 **ตัวอย่างที่ 1** โพสต์ไวรัลอ้างว่า พบว่ากินผลไม้ชนิดหนึ่งรักษามะเร็งได้ มีคนแชร์หลักหมื่น จริงหรือไม่

1. หยุด: สังเกตว่าข่าวให้ความหวังสูงมาก เป็นตัวกระตุ้นให้แชร์
2. ตรวจแหล่ง: เพจที่โพสต์ไม่ใช่หน่วยงานแพทย์ ไม่มีชื่อผู้เขียนหรือสถาบัน
3. หาหลักฐาน: ค้นข่าวนี้ในสำนักข่าวหลักและเว็บการแพทย์ ไม่พบการยืนยัน
4. สืบต้นตอ: ไม่มีลิงก์งานวิจัยจริง มีแต่คำว่า ผลวิจัยเผย ลอย ๆ
5. สรุป: หลักฐานไม่เพียงพอ ไม่ควรเชื่อและไม่ควรแชร์

📝 **ตัวอย่างที่ 2** เพื่อนส่งข่าวด่วนในกลุ่มไลน์ว่า พรุ่งนี้จะปิดน้ำประปาทั้งจังหวัด ควรทำอย่างไร

1. หยุด: เป็นข่าวสร้างความตื่นตระหนก ควรตรวจก่อนส่งต่อ
2. ตรวจแหล่ง: หาประกาศจากเว็บหรือเพจทางการของการประปา
3. หาหลักฐาน: ดูว่าสื่อท้องถิ่นที่เชื่อถือได้รายงานตรงกันไหม
4. สรุป: ถ้าไม่พบประกาศทางการ ให้แจ้งในกลุ่มว่ายังไม่ยืนยัน และไม่ส่งต่อ

⚠️ **จุดที่มักพลาด**

- แชร์เพราะพาดหัวโดยไม่อ่านเนื้อหาให้จบ
- เชื่อเพราะมียอดแชร์หรือยอดไลก์สูง ทั้งที่จำนวนไม่ใช่หลักฐานความจริง
- คิดว่าข่าวที่ตรงกับความเชื่อของเราต้องเป็นจริงเสมอ

💡 **จำง่าย** ยิ่งข่าวทำให้โกรธ กลัว หรือดีใจมาก ยิ่งต้องหยุดแล้วไล่ SIFT ก่อนแชร์

🎬 **ใช้จริงในงานสื่อ** นักข่าวและแอดมินเพจใช้การตรวจข้ามแหล่งก่อนเผยแพร่ เพื่อไม่ให้ตัวเองกลายเป็นผู้ปล่อยข่าวลวง

4.2 รู้จักแหล่งข้อมูล: ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และความน่าเชื่อถือ

พื้นฐาน · ~8 นาที

ไม่ใช่ทุกแหล่งข้อมูลจะเชื่อถือได้เท่ากัน การรู้ว่าแหล่งข้อมูลเป็น ปฐมภูมิ หรือ ทุติยภูมิ และประเมินความน่าเชื่อถือด้วยเกณฑ์ที่ชัดเจน (แนวทาง CRAAP) ช่วยให้เราเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างมั่นใจ ทั้งในการทำรายงานและการเสพข่าวประจำวัน

📌 ประเด็นสำคัญ

- แหล่งปฐมภูมิ คือ ต้นฉบับหรือหลักฐานโดยตรง เช่น งานวิจัย คำสัมภาษณ์ เอกสารต้นทาง
- แหล่งทุติยภูมิ คือ การนำข้อมูลปฐมภูมิมาเล่า วิเคราะห์ หรือสรุปต่อ
- CRAAP: ทันสมัย ตรงประเด็น ผู้เขียนน่าเชื่อ ถูกต้องตรวจสอบได้ และจุดประสงค์ (ให้ข้อมูลหรือขายของ)
- ควรอ้างอิงแหล่งปฐมภูมิเมื่อเป็นไปได้ เพื่อลดการบิดเบือน
- โดเมนเว็บหน่วยงานรัฐและสถาบันการศึกษา เช่น .go.th .ac.th มักเชื่อถือได้กว่าเว็บทั่วไป แต่ยังต้องตรวจเสมอ

ปฐมภูมิ กับ ทุติยภูมิ ต่างกันอย่างไร

แหล่งปฐมภูมิ (primary source) คือหลักฐานหรือต้นฉบับที่เกิดขึ้นโดยตรงกับเหตุการณ์ เช่น รายงานผลวิจัยฉบับเต็ม สถิติจากหน่วยงานที่เก็บข้อมูลเอง คำให้สัมภาษณ์ของผู้อยู่ในเหตุการณ์ ภาพถ่ายหรือคลิปต้นฉบับ ส่วนแหล่งทุติยภูมิ (secondary source) คือสิ่งที่นำข้อมูลปฐมภูมิมาเล่า ตีความ หรือสรุปต่อ เช่น ข่าวที่รายงานผลวิจัย บทความรีวิว หนังสือเรียน การเข้าใจความต่างช่วยให้เราตามกลับไปตรวจต้นทางได้ และรู้ว่าข้อมูลผ่านการตีความมากี่ทอด

- ปฐมภูมิ: งานวิจัยต้นฉบับ, สถิติราชการ, คำสัมภาษณ์, เอกสารต้นทาง
- ทุติยภูมิ: ข่าว, บทวิเคราะห์, สารานุกรม, หนังสือเรียน
- ยิ่งข้อมูลผ่านการเล่าต่อหลายทอด ยิ่งเสี่ยงคลาดเคลื่อน

ประเมินความน่าเชื่อถือด้วย CRAAP

CRAAP เป็นเกณฑ์ 5 ข้อสำหรับตรวจแหล่งข้อมูล ได้แก่ Currency ความทันสมัย ข้อมูลเก่าเกินไปหรือไม่, Relevance ตรงกับสิ่งที่เราต้องการจริงไหม, Authority ผู้เขียนหรือหน่วยงานมีความเชี่ยวชาญและตัวตนชัดเจนหรือเปล่า, Accuracy มีหลักฐานอ้างอิงและตรวจสอบได้ไหม, Purpose จุดประสงค์คือให้ข้อมูล ให้ความรู้ หรือขายของ/โน้มน้าว การไล่ทั้ง 5 ข้ออย่างรวดเร็วช่วยให้ตัดแหล่งที่อ่อนออกได้

- Currency: ดูวันที่เผยแพร่และวันที่อัปเดตล่าสุด
- Authority: ค้นชื่อผู้เขียน/หน่วยงานว่ามีความน่าเชื่อถือไหม
- Purpose: ระวังเนื้อหาที่แฝงการขายหรือโน้มน้าวความคิด

เลือกและอ้างอิงแหล่งอย่างมีวิจารณญาณ

ในการทำรายงานหรือค้นคว้า ควรเริ่มจากแหล่งทุติยภูมิที่เชื่อถือได้เพื่อเข้าใจภาพรวม แล้วตามลิงก์กลับไปตรวจแหล่งปฐมภูมิเพื่อยืนยัน ควรใช้หลายแหล่งที่เป็นอิสระจากกันมาเทียบ และบันทึกแหล่งที่มาไว้เสมอเพื่อให้ตรวจสอบย้อนได้และให้เครดิตอย่างถูกต้อง การอ้างอิงที่ดีทำให้งานของเราน่าเชื่อถือและป้องกันการคัดลอกผลงาน (plagiarism)

- ใช้แหล่งอิสระอย่างน้อย 2-3 แหล่งมาเทียบกัน
- จดชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง วันที่ และลิงก์ ไว้ทำบรรณานุกรม
- โดเมนทางการ (.go.th .ac.th) น่าเชื่อกว่า แต่ยังต้องตรวจเนื้อหา

📝 **ตัวอย่างที่ 1** ต้องทำรายงานเรื่องภาวะโลกร้อน จะเลือกใช้แหล่งไหนและตรวจอย่างไร

1. หาแหล่งปฐมภูมิ: รายงานของหน่วยงานวิทยาศาสตร์ภูมิอากาศและสถิติอุณหภูมิจริง
2. หาทุติยภูมิ: บทความข่าววิทยาศาสตร์ที่สรุปรายงานนั้นเพื่อเข้าใจง่าย
3. ใช้ CRAAP: ตรวจว่าเป็นข้อมูลปีล่าสุด ผู้เขียนคือนักวิทยาศาสตร์ มีอ้างอิง
4. อ้างอิงกลับไปที่รายงานต้นทาง ไม่ใช่หยุดที่บทสรุปของเว็บทั่วไป

📝 **ตัวอย่างที่ 2** เจอบทความสุขภาพในเว็บที่ลงท้ายด้วยการขายอาหารเสริม ควรเชื่อแค่ไหน

1. ดู Purpose: จุดประสงค์หลักคือขายของ จึงมีอคติเข้าข้างสินค้า
2. ดู Authority: ตรวจว่าผู้เขียนเป็นบุคลากรการแพทย์จริงหรือไม่
3. ดู Accuracy: มีการอ้างงานวิจัยที่ตรวจสอบได้หรือเป็นแค่คำกล่าวอ้าง
4. สรุป: ใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นได้ แต่ต้องยืนยันกับแหล่งปฐมภูมิที่เป็นกลาง

⚠️ **จุดที่มักพลาด**

- คิดว่าอันดับต้น ๆ ในผลค้นหา คือแหล่งที่น่าเชื่อถือที่สุดเสมอ
- อ้างอิงบทสรุปทุติยภูมิโดยไม่ตามกลับไปตรวจต้นทาง
- เชื่อเว็บเพราะหน้าตาดูเป็นทางการ โดยไม่ตรวจผู้เขียนและจุดประสงค์

💡 **จำง่าย** ปฐมภูมิ = เกิดกับเหตุการณ์โดยตรง ทุติยภูมิ = มีคนเล่าต่อหรือวิเคราะห์แล้ว

🎬 **ใช้จริงในงานสื่อ** การทำสารคดีและรายงานข่าวเชิงลึกต้องตามไปถึงเอกสารต้นทาง ไม่หยุดที่บทสรุปของคนอื่น

4.3 โฆษณาแฝง native ad และการเปิดเผยสปอนเซอร์

พื้นฐาน · ~7 นาที

โฆษณาสมัยใหม่มักไม่ได้มาในรูปป้ายโฆษณาตรง ๆ แต่แฝงมาในคอนเทนต์ที่ดูเหมือนความเห็นจริงของคนทั่วไปหรือข่าว บทเรียนนี้สอนให้แยกการวางสินค้า (product placement) native ad และรีวิวที่ได้รับสปอนเซอร์ออกจากเนื้อหาปกติ พร้อมเข้าใจกติกาการเปิดเผยสปอนเซอร์

📌 ประเด็นสำคัญ

- โฆษณาแฝง คือ การสอดแทรกสินค้าเข้าไปในเนื้อหาให้กลมกลืน
- native ad คือ โฆษณาที่ออกแบบให้หน้าตาเหมือนบทความหรือข่าวปกติ
- อินฟลูเอนเซอร์ต้องเปิดเผยเมื่อได้รับค่าจ้าง เช่น ติดแท็ก โฆษณา หรือ ได้รับการสนับสนุน
- มองหาป้ายกำกับ Sponsored, Ad, Paid partnership, PR
- โฆษณาไม่ผิด แต่การไม่เปิดเผยว่าเป็นโฆษณาคือการหลอกลวง

รู้จักรูปแบบโฆษณาที่มองไม่ออก

โฆษณายุคนี้ถูกออกแบบให้กลืนไปกับเนื้อหาที่เราชอบดู product placement คือการวางสินค้าไว้ในฉากหนังหรือคลิป native ad คือบทความโฆษณาที่จัดหน้าให้เหมือนข่าวจริงในเว็บข่าว ส่วน

4.10 แบบฝึกหัดท้ายบทที่ 4

ได้เวลาเช็กความเข้าใจแล้ว! บทนี้มีแบบฝึกหัด 35 ข้อ แบ่งเป็น 9 ตอนตามบทเรียน ลองทำโดยไม่เปิดดูเนื้อหาและจับเวลา แล้วตรวจคำตอบที่ “เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท” ท้ายเล่ม · คะแนนที่ได้ _____ / 35

ตอนที่ 1 · ข้อ 1–3 ตรวจสอบข่าวก่อนเชื่อและก่อนแชร์

บทเรียน 4.1

1. โพสต์ไวรัลอ้างว่า "ดื่มน้ำผสมสมุนไพรรักษาได้ทุกโรค" สิ่งใดควรทำก่อนแชร์?

ก. ดูว่ามีคนคอมเมนต์ยืนยันว่าลองแล้วได้ผลจริงจำนวนมากหรือไม่

ข. ตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลทางการแพทย์ที่เชื่อถือได้

ค. แชร์ก่อนแล้วเขียนว่ายังไม่ยืนยัน

ง. ตรวจว่าเพจที่โพสต์มีผู้ติดตามจำนวนมากและเปิดมานานหลายปี

2. เพจหนึ่งลงข่าวด่วนโดยไม่ระบุแหล่งที่มา วิธี "cross-check" ที่เหมาะสมที่สุดคือข้อใด?

ก. อ่านคอมเมนต์ใต้โพสต์ว่ามีคนแย้งไหม

ข. ตรวจว่าเพจมีผู้ติดตามหลักแสนและมีเครื่องหมายยืนยันบัญชี

ค. ค้นเรื่องเดียวกันจากสำนักข่าวอิสระหลายแห่งแล้วเทียบกัน

ง. ส่งต่อให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันดูว่ามีใครเคยเห็นข่าวนี้บ้าง

3. จากแผนภาพเปรียบเทียบข่าวจริงกับข่าวปลอมที่แสดง เกณฑ์ใด "อ่อนที่สุด" ในการใช้ยืนยันว่าเป็นข่าวจริง?

ก. มีการอ้างอิงเอกสารหรือข้อมูลต้นทางที่ตรวจสอบได้

ข. มีคนแชร์ต่อจำนวนมากในเวลาสั้น

ค. ระบุผู้รับผิดชอบและช่องทางติดต่อขององค์กรข่าว

ง. สามารถหาแหล่งข่าวหลายสำนักที่รายงานตรงกัน

ตอนที่ 2 · ข้อ 4–6 รู้จักแหล่งข้อมูล: ปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และความน่าเชื่อถือ

บทเรียน 4.2

4. เมื่อต้องอ้างสถิติประชากรของประเทศ แหล่งใดน่าเชื่อถือที่สุด?

ก. อินโฟกราฟิกจากเพจข่าวที่มีผู้ติดตามจำนวนมาก

ข. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค. สารานุกรมออนไลน์ที่ผู้ใช้ทุกคนช่วยกันแก้ไขได้

ง. บล็อกที่รวบรวมตัวเลขมาจากหลายแหล่งให้อ่านง่าย

5. ข้อใดเป็น "แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (primary source)" ของเหตุการณ์น้ำท่วมในหมู่บ้าน?

ก. บทวิเคราะห์ของนักวิชาการที่เขียนถึงสาเหตุของน้ำท่วมครั้งนี้

ข. ข่าวสรุปในหนังสือพิมพ์ฉบับถัดมา

ค. โพสต์เพจที่นำข่าวหลายสำนักมาเรียบเรียงใหม่ให้อ่านง่าย

ง. คลิปที่ชาวบ้านถ่ายไว้ขณะน้ำกำลังท่วมหมู่บ้าน

6. งานวิจัยชิ้นหนึ่งได้ทุนสนับสนุนจากบริษัทที่ผลิตสินค้าที่ถูกวิจัย ควรทำอย่างไรจึงเหมาะสมที่สุด?

ก. อ่านเฉพาะบทคัดย่อและข้อสรุปก็พอ

ข. ปฏิเสธผลวิจัยทั้งหมดทันที เพราะมีบริษัทเอกชนเป็นผู้ให้ทุน

ค. เชื่อผลได้เต็มที่ เพราะงานวิจัยผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์แล้ว

ง. อ่านโดยระวังผลประโยชน์ทับซ้อนและเทียบกับงานวิจัยอิสระ

ตอนที่ 3 · ข้อ 7–9 โฆษณาแฝง native ad และการเปิดเผยสปอนเซอร์

บทเรียน 4.3

7. อินฟลูเอนเซอร์รีวิวสินค้าโดยได้รับค่าตอบแทนจากแบรนด์ ควรทำสิ่งใดตามหลักจริยธรรม?

ก. ซ่อนแฮชแท็กสปอนเซอร์ไว้ท้ายแฮชแท็กยาว ๆ ที่คนแทบไม่เห็น

ข. พูดเฉพาะข้อดีตามบรีฟของแบรนด์ เพื่อให้ตรงกับที่ตกลงไว้

ค. เปิดเผยชัดเจนว่าได้รับการสนับสนุน เช่น ระบุว่าโฆษณา

ง. ไม่ต้องบอก ถ้าชอบสินค้านั้นจริง

8. ในละครมีการถ่ายให้เห็นโลโก้เครื่องดื่มยี่ห้อหนึ่งซ้ำ ๆ ระหว่างฉาก เรียกเทคนิคนี้ว่าอะไร?

ก. การวางสินค้า (product placement)

ข. การรับรองโดยคนดัง (testimonial)

ค. การสนับสนุนรายการ (sponsorship) ด้วยโลโก้ต้นรายการ

ง. การโฆษณาคั่นรายการ (spot commercial)

9. ผู้บริโภคที่ "รู้เท่าทัน" native advertising ควรมีพฤติกรรมใดเหมาะสมที่สุด?

ก. เชื่อเฉพาะรีวิวที่ไม่มีลิงก์ซื้อ เพราะแปลว่าไม่ได้รับเงินแน่นอน

ข. สังเกตป้าย Sponsored หรือ Advertorial และถามว่าใครได้ประโยชน์

ค. เชื่อบทความรีวิวได้ถ้าเผยแพร่อยู่บนเว็บไซต์ของสำนักข่าวใหญ่

ง. เลิกอ่านเนื้อหาทุกชิ้นที่มีชื่อแบรนด์ปรากฏ เพราะเป็นโฆษณาทั้งหมด

เฉลยแบบฝึกหัดท้ายบท

ตรวจเร็วด้วยตารางคำตอบ แล้วอ่านคำอธิบายข้อที่ตอบผิด ข้อความ ⚠ คือความเข้าใจผิดที่พบบ่อยของข้อนั้น

เฉลยบทที่ 4 รู้เท่าทันสื่อ คิดก่อนเชื่อและแชร์

1 ข	2 ค	3 ข	4 ข	5 ง	6 ง	7 ค	8 ก	9 ข	10 ง
11 ก	12 ค	13 ก	14 ค	15 ข	16 ค	17 ง	18 ง	19 ข	20 ก
21 ง	22 ค	23 ค	24 ง	25 ก	26 ค	27 ง	28 ก	29 ข	30 ค
31 ค	32 ก	33 ง	34 ข	35 ก					

1. ตอบ ข. ตรวจสอบกับแหล่งข้อมูลทางการแพทย์ที่เชื่อถือได้

1. ข้ออ้างด้านสุขภาพต้องยืนยันกับแหล่งทางการแพทย์ เช่น หน่วยงานสาธารณสุขหรืองานวิจัยที่ตรวจสอบได้ ยิ่งอ้างว่ารักษาได้ทุกโรคยิ่งต้องสงสัย
2. คำยืนยันในคอมเมนต์เป็นประสบการณ์ส่วนตัว และยอดผู้ติดตามเพจบอกความนิยม ไม่ใช่หลักฐานความถูกต้อง
3. การแชร์พร้อมหมายเหตุว่ายังไม่ยืนยันก็ยังช่วยกระจายข้อมูลที่อาจเป็นอันตรายต่อไปอยู่ดี

⚠ จุดที่มักพลาด: เชื่อโดยไม่ตรวจสอบ · ความนิยมเท่ากับความจริง

2. ตอบ ค. ค้นเรื่องเดียวกันจากสำนักข่าวอิสระหลายแห่งแล้วเทียบกัน

1. cross-check หรือ lateral reading คือออกไปหาแหล่งอิสระหลายแห่งมาเทียบว่ารายงานตรงกันหรือไม่
2. คอมเมนต์ใต้โพสต์ยังอยู่ในแหล่งเดิม และเครื่องหมายยืนยันบัญชียืนยันตัวตนเจ้าของบัญชี ไม่ได้ยืนยันความถูกต้องของเนื้อหา
3. การส่งต่อให้เพื่อนช่วยดูคือการเผยแพร่ข่าวที่ยังไม่ได้ยืนยันออกไปอีกทอดหนึ่ง

⚠ จุดที่มักพลาด: เชื่อแหล่งเดียว

3. ตอบ ข. มีคนแชร์ต่อจำนวนมากในเวลาสั้น

1. ยอดแชร์สูงบ่งบอกความนิยม ไม่ใช่ความถูกต้อง ข่าวปลอมก็แพร่เร็วได้
2. การยืนยันข้ามแหล่ง การอ้างอิงต้นทาง และผู้รับผิดชอบ คือเกณฑ์ที่หนักแน่นกว่า

⚠ จุดที่มักพลาด: ความนิยมเท่ากับความจริง

4. ตอบ ข. สำนักงานสถิติแห่งชาติ

1. หน่วยงานสถิติของรัฐเป็นผู้เก็บข้อมูลเองอย่างเป็นระบบและเปิดเผยระเบียบวิธี จึงเป็นแหล่งต้นทางที่ควรอ้างอิง
2. สารานุกรมออนไลน์ บล็อก และอินโฟกราฟิกเป็นแหล่งทุติยภูมิที่อาจคัดลอกตัวเลขคลาดเคลื่อน ควรตามกลับไปตรวจต้นทาง

⚠ จุดที่มักพลาด: อ้างแหล่งทุติยภูมิแทนต้นทาง

5. ตอบ ง. คลิปที่ชาวบ้านถ่ายไว้ขณะน้ำกำลังท่วมหมู่บ้าน

1. แหล่งปฐมภูมิคือหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยตรงกับเหตุการณ์ เช่น ภาพถ่ายหรือคลิปต้นฉบับของผู้อยู่ในเหตุการณ์
2. บทวิเคราะห์ ข่าวสรุป และโพสต์เรียบเรียงใหม่ล้วนนำข้อมูลมาเล่าหรือตีความต่อ จึงเป็นแหล่งทุติยภูมิ แม้จะเขียนโดยผู้เชี่ยวชาญก็ตาม

⚠ จุดที่มักพลาด: สับสนปฐมภูมิกับทุติยภูมิ

จบตัวอย่างแล้ว ไปต่อกันในเล่มเต็ม!

ฉบับเต็ม 303 หน้า มีครบ 4 ภาค 10 บท — แนะแนวนิเทศฯ และ TCAS · รู้เท่าทันสื่อ · TGAT · A-Level ไทย อังกฤษ สังคม บทเรียน 63 เรื่อง ตัวอย่างทีละขั้น 148 ตัวอย่าง Mind Map 9 ผัง ข้อสอบ 360 ข้อ พร้อมเฉลยทีละขั้น ข้อสอบเสมือนจริง และดัชนีหัวข้อ

สั่งซื้ออีบุ๊กฉบับเต็ม
chatstickmarket.com

ฝึกต่อในแอป MediaMinds
ดาวน์โหลดฟรีบน App Store

ChatStick Team · www.chatstickmarket.com

MediaMinds

คิดก่อนเชื่อ เล่าเรื่องให้เป็น
ก้าวแรกสู่คณะนิเทศฯ

รู้จักคณะ วางแผนเตรียมตัว
พร้อมฝึกทักษะและทบทวนก่อนสอบ

- **แนะแนวนิเทศฯ และเส้นทาง TCAS**
  6 สายวิชา • 12 อาชีพ • เตรียมพอร์ต
- **ติวครบ 7 วิชา**
  รู้เท่าทันสื่อ • TGAT • A-Level
- **ข้อสอบ 360 ข้อ พร้อมเฉลยละเอียด**
  รวมข้อสอบเสมือนจริง 70 ข้อ
- **บทเรียน 63 เรื่อง**
  ตัวอย่างทีละขั้น 148 ตัวอย่าง
- **Mind Map 9 ผัง**
  ช่วยสรุปและเชื่อมโยงเนื้อหา

สำหรับนักเรียน ม.4–ม.6
ที่สนใจศึกษาต่อด้านนิเทศศาสตร์

ฝึกต่อในแอป
MediaMinds
บน iOS

ChatStick Team
www.chatstickmarket.com